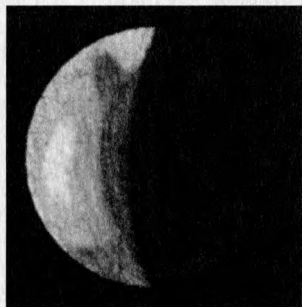

Bolygók

Merkúr

Láthatósága május elejétől rohamosan javult, legnagyobb nyugati kitérésben 14-én volt. Ekkor 21,8 fokra tartózkodott a Naptól, fázisa 37% volt. Dichotómiáját 9-ére jelezték. Májusi láthatóságáról három észlelés érkezett. Az észlelések kis száma miatt a dichotómia időpontja nem határozható meg. Az első megfigyelést 11-én Kárpáti végezte egy 10 cm-es refraktórral. A nyugodtság nem volt túl jó, ezért a fázisbecslés is nehéz volt, az észlelő 45%-osnak becsülte. Részletek nem látszóttak a korongon. A következő megfigyelés 13-áról származik, a Polaris 20 cm-es refraktorával végezte, szintén Kárpáti. A nyugodtság nagyon rossz volt, semmiféle részletet nem mutatott a bolygó. Ambrus Ádám 14-én, a legnagyobb kitérés napján kapta távcsővégre a bolygót. Szerencsére meglehetősen jó nyugodtságot fogott ki, így 25,4 cm-es Newtonjával részleteket is látott a korongon. Fázisát 40%-ra becsülte. A korong nagy részének intenzitása 8-as. A terminátor mentén egy sötétebb sáv húzódott, intenzitása 3-as volt. A sarló túlsó felén egy világos, 9-es intenzitású foltot figyelt meg. Az északi pólus határozottan sötétebbnek mutatkozott, intenzitása 6-os. A láthatóságáról több rajz sajnos nem érkezett.

Ambrus Ádám rajza 25,4 cm-es Newton-reflektorral készült 2008. május 14-én

Észlelő	Észl.	Műszer
Ambrus Ádám	2r	25,4 T
Berente Béla	6w	25 Y
Csák Balázs	2w	28 SC
Dán András	7w	18 L
Éder Iván	1w	30,4 T
Kárpáti Ádám	7r	10 L
Molnár Péter	1w	20 T
Répás Csaba	3w	8 L
Sánta Gábor	2r	13 T
Stefan Buda AU	27w	40 DK

A Szaturnusz 2007–2008-as láthatósága

A gyűrűs bolygó láthatóságáról három észlelőtől összesen 11 rajzot kaptunk. Öröndetes, hogy minden rajz nagyon szép, gondos munkáról árulkodik. 2007. augusztus 22-én volt együttállásban a Nappal, szeptemberben a hajnali égen volt megfigyelhető a bolygó. Láthatósága a szeptember 4-ei együttállással zárult. Szembenállása február 24-én következett be, ekkor fényessége 0,2 magnitúdó, látszó mérete 20" volt. Az első észlelést Sánta Gábor végezte január 3-án, az utolsó megfigyelés Ambrus Ádámtól származik, május 26-án készült.

Sávok és zónák

Déli Polaris Tartomány (SPR). (5,6) Láthatósága erősen változott. Kárpáti Ádám több észlelésén egészen a SEB-ig húzódó homogen területnek mutatkozott, az itt lévő sávok és zónák nem voltak megkülönböztethetőek. A többi rajzon világosan elkülöníthető alakzat. Intenzitását az észlelők tág határok között írták le, 7 és 3 között.

Legdélebbi Mérsékelt Zóna (SSTeZ). (6) Csak Ambrus Ádám említi május 14-én. Nagyon nehéz megfigyelni, keskeny zóna az SPR és SSTB között. Intenzitása sem túl magas, észleléséhez igazán nyugodt légréteg és jó optikájú nagy távcső szükséges.

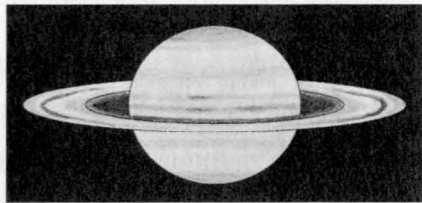
Legdélebbi Mérsékelt Sáv (SSTB). (5) Egyetlen megfigyelésen szerepel, május 14-én észlelte Ambrus, mint egészen keskeny sávot.

Déli Mérsékelt Zóna (STeZ). (6,8) Ambrus Ádám és Sánta Gábor általában fényes zónaként írta le, kisebb távcsővel intenzitása gyakran megegyezett a tőle délre elhelyezkedő sávok és zónák intenzitásával. Kárpáti Ádám áprilisban készült rajzain már világosan elkülönülő zónaként látszik, míg korábbi észlelésein még nem különíthető el.

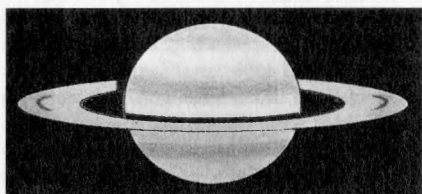
Déli Mérsékelt Sáv (STB). (4,5) Csak Ambrus Ádám és Sánta Gábor rajzain látható. Kis távcsővel végzett észleléseken nem szerepel, ami azért érdekes, mert az intenzitásbecslések alapján markáns megjelenésű sávról van szó. Szépen észrevehető Dán András felvételén is.

Déli Trópusi Zóna (STrZ). (7) Összesen három rajzon szereplő zóna. Fényes, az STB és a SEB közé ékelődik. Ebben a zónában jelent meg a láthatóság legnagyobb izalmát jelentő alakzat. Dán András április 24-én készített webkamerás felvételt a bolygóról, egy 18 cm-es refraktor segítségével. Ezen föltűnt egy viszonylag markáns fehér ovál. Már Stefan Buda április 20-án és május 22-én készült felvételén is látható a képződmény. Vizuálisan Ambrus Ádám május 26-án figyelte meg, nem könnyen

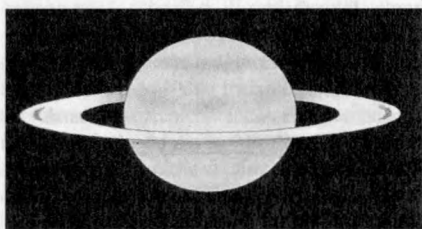
észrevehető oválként említi. Sajnos CM-mérésre már nem volt lehetősége, mivel a bolygó pereme közelében látszott. Több megfigyelés nem született róla.

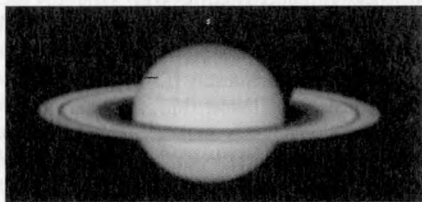
Ambrus Ádám ilyenek látta látta a Szaturnuszt 2008. május 14-én. Rajza 25,4 cm-es Newton segítségével készült

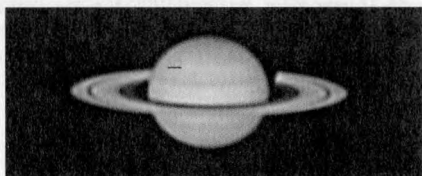
Kárpáti Ádám rajza 2008. április 24-én a Polaris 20 cm-es refraktorával készült

Sánta Gábor rajza 2008. január 23-án ábrázolja a bolygót

A fehér ovál Stefan Buda 2008.04.20-i felvételén

Dán András április 24-i felvétele a fehér ovállal

Déli Egyenlítői Sáv (SEB). (4,7) A legkönnyebben észlelhető sávként jellemezhető, már kis távcsövekkel is látható. Minden észlelő rajzán szerepel. Sánta Gábor 13 cm-es távcsővel határozottan inhomogénnek látta, sötétebb csomókkal a sávban. Lényegesen nagyobb távcsővel két komponensre bomlott, ami világosan látható Ambrus Ádám rajzain. Ő is inhomogénnek írja le, mind a déli, mind az északi komponensben sötétebb csomókat észlelt. Az északiban néha világosabb részek is megfigyelhetőek voltak. Az északi komponens átlagos intenzitása 2,6 a délié 3,3 volt. Közöttük kes-

keny zónaként húzódtott végig a SEBZ. Jól megkülönböztethető a két komponens Dán András felvételén, melyen az északi sokkal markánsabb megjelenésű.

Egyenlítői Zóna (EZ). (7,4) könnyen megfigyelhető volt, minden észlelő egyformán említi. A bolygókorong legfényesebb területeként jellemezhető. Részleteket senki nem figyelt meg benne. Északi komponense kissé sötétebb megjelenésű. (A korábbi években többször figyeltek meg ebben a zónában fehér oválokat.)

Egyenlítői sáv (EB). Vizuálisan senkinek nem sikerült megpillantania, Dán András áprilisi felvételén azonban kitűnően látható.

Északi Egyenlítői Sáv (NEB). (4,8) Hasonlóan markáns, mint déli társa. A gyűrű kis dőlésszöge miatt könnyen megfigyelhető.

Északi Mérsékelt Zóna (NTeZ). (6,1) A 10 cm-es távcsővel észlelő Kárpáti Ádám rajza in minden esetben egybeolvad a tőle északra fekvő sávokkal és zónákkal. Ambrus Ádám és Sánta Gábor észleléseink elkülöníthető az Északi Poláris Tartomány. A közöttük lévő kis sávok és zónák viszont nem voltak megfigyelhetőek még nagy távcsővel sem.

Gyűrűk és árnyékok

A gyűrű. (6,9) Nagyobb távcsővel, nyugodt légkör esetén megfigyelhető volt, hogy a gyűrű külső és belső tartománya eltérő intenzitású, alig észrevehető különbséggel.

Kisebb távcsővel készült rajzokon ez a jelenség nem látható.

Cassini-rés. Minden észlelő említést tesz róla, az anzában könnyen megfigyelhető. Egészen sötét megjelenésű, intenzitása jellemzően 0,1. Ambrus Ádám a rést egészen a bolygókorongig tudta követni.

B gyűrű. (7) Meglehetősen egyforma fényesnek írta le minden észlelő. Mérete-sebb távcsővel a külső és belső tartományok között némi intenzitáskülönbség is megfigyelhető volt. Ezt az ún. barna gyűrűt figyelte meg Ambrus Ádám.

C gyűrű. (1) Nehezen megfigyelhető alakzat, csupán egyetlen rajzon szerepel, alig emelkedik ki a háttérből. Ilyen kis rálátási szög esetén kisebb méretű távcsővel dolgozó észlelők előtt láthatatlan maradt.

A gyűrű árnyéka a bolygón szinte minden rajzon szerepel, megjelenése markáns. Intenzitása jellemzően 1-es. Úgyszintén majdnem minden rajzon feltűnik a bolygó árnyéka a gyűrűn, szintén feltűnő, 1-es intenzitású alakzat.

Színbecsléseket egyetlen vizuális észlelő sem folytatott, a színszűrők használata sem volt jellemző. Ettől függetlenül minden észlelő szép munkát végzett. E sorok írásakor a Szaturnusz ismét megfigyelhető a keleti égbolton, a hajnali órákban. Ideje újra távcsővégre kapni ezt a gyönyörű bolygót!

Kárpáti Ádám

MCSE 2009

Amint arról olvasóinkat már tájékoztattuk, tagdíj összege alig emelkedik, **2009-re 6000 Ft** lesz, amivel távolról sem követjük az elmúlt évek inflációját. Ezt azért is megtehetjük, mivel az 1%-os feljárlások ismét rekordot döntöttek, 5,7 millió Ft-ot utalt át számunkra az APEH!

Bár idén kiküldtük a tagdíj postai befizetésére szolgáló sárga csekket, mégis azt kérjük, **aki teheti, átutalással rendezze tagdíját. Az MCSE bankszámla-száma:**

62900177-16700448

A közlemény rovatban fel kell tüntetni a teljes laccímet is (irányítószám, település, utca, házszám)! Erre azért hívjuk fel a figyelmet, mert a tagdíj-átutalások több mint felét adathiányosan kapjuk, és az ezzel kapcsolatos adategyeztetés felesleges többletmunkát jelent számunkra.

Budapestiek személyesen is rendezhetik tagdíjukat, a Polaris Csillagvizsgáló esti ügyeletein.

Köszönjük a támogatást!

MCSE